

2/12

Pendeltåg till Linköping behövs i Kisa och Åtvid

Inför pendeltåg mellan Kisa och Linköping. Det förslaget får SJ av föreningen Rädda järnvägen i Östergötland. Men det är bara ett av många förslag som föreningen ställer för att förbättra tågförbindelserna.

Föreningen har arbetat fram ett förslag till tidtabell för sträckorna Linköping—Oskarshamn och Linköping—Västervik, med fler turer och med tider som passar med Stockholmstågen.

— Trots fler turer är det bara på sträckan Linköping—Västervik som det skulle behövas ett nytt tågset, säger Magnus Andersson i föreningen Rädda järnvägen.

Det klarar föreningen bl a genom att möblera om i nuvarande tabell och flytta på glest besatta turer till mer lämpliga tidpunkter. T ex så skulle morgontåget från Linköping till Hultsfred bara gå på helger, enligt föreningens förslag.

Bort med bussen

— Vi vill få bort landsvägsbussar som i dag går samma väg och ofta på samma tider som tågen, säger Magnus Andersson. Det är orimlig samhällsekonomi att ha en sådan parallell trafik. Det skulle också vara billigare att ha den sk arbetspendlingen med tåg.

Från Kisa vill föreningen införa pendelturer till Linköping och Gullringen, en morgon- och en eftermiddagstur. I dag går dessa turer med buss. Dessutom vill föreningen ha en ny kvällstur Hultsfred—Linköping och en sen eftermiddagstur Linköping—Hultsfred.

Pendling

På liknande sätt vill föreningen ändra om på Västerviksbanan, med pendelturer Åtvidaberg—Linköping och Överum—Västervik. I förslaget finns också två nya eftermiddagsturer mellan Linköping och Västervik och en morgon- och en eftermiddagstur från Västervik till Linköping.

— Vi stöder det här förslaget, säger Torsten Graffton vid Östgötatrafiken. Det överensstämmer helt med våra önskemål. Vi har redan diskussioner med SJ om att få utnyttja länskortet på tågen eller möjligtvis på vissa pendeltåg, men vi är inte överens om priset.

Till kommunerna

För att få ytterligare stöd för sitt förslag har Rädda järnvägen skickat ut tidtabellen till sju berörda kommuner och bätt om snabba svar. Föreningen vill nämligen försöka förmå SJ att ta förslaget redan till 1982 års tidtabell.

Hittills har bara två kommuner gett positiva svar, Kisa och Västervik. De flesta har inte tagit ställning ännu. I Vimmerby tänker man inte svara alls.

Pendeltåg och fler turer mellan vissa orter på banorna Linköping—Oskarshamn och Linköping—Västervik föreslår föreningen Rädda järnvägen. Extrakostnaderna behöver inte bli särskilt höga. Det hela är ett intressant förslag, tycker man på Östgötatrafiken

— Vår erfarenhet av SJ är att de inte bryr sig om vad vi tycker, säger Håkan Jakobsson vid Vimmerby kommun. Det är inget fel på förslaget för oavsett vad Rädda järnvägen tycker så har vi länge velat ha pendelturer just mellan Hultsfred och Gullringen. I dag har vi 260 gymnasieelever från Vimmerby som går i skolan i Hultsfred, säger han.

På SJ tycker man att hela affären med lokaltrafik är Östgötatrafikens ensak.

Får gärna

— De får gärna beställa tåg av oss, säger Nils-Gunnar Janmyr vid SJ i Norrköping. Det är riktigt att vi inte är överens om principerna och då i huvudsak priset, men vi har våra direktiv

att följa. Hittills har vi slutit avtal i Jönköpings län. På andra platser, bl a i Östergötland, har vi inte kunnat komma överens med länstrafikbolagen.

ÅKE LINDGREN

Den 40-årsjubilerande kören med kyrkoherde Claes-Göran Rosén och körledaren Gurli Fredriksson längst till vänster

Kyrkokören i Hannäs har 40-årsjubilerat

2/12

Hannäs kyrko- och hembygdskör har verkat i 40 år och detta celebrerades efter högmässan i Hannäs kyrka på adventssöndagen. Vidare invigdes sex malmljusstakar som kommer att pryda altaret. Gullmar Andersson har varit formgivare och ljusstakarna har anskaffats av medel från Annie Petterssons minnesfond.

I gudstjänsten medverkade kören under ledning av Gurli Fredriksson och sjöng de traditionella adventssångerna. Kyrkoherde Claes-Göran Rosén förrättade altartjänst och Carl-Erik Ståhlbom predikade.

Företrädna av Ann-Caroline Andersson som bar ett processionskors, gick sedan körmedlemmarna fram till koret sjungande Alta trinita beata. Där talade Claes-Göran Rosén.

Ett särskilt omnämnande fick kyrkoherde Hans Glimborg, tidigare präst och körledare i Hannäs, som med sitt musikaliska kunnande, speciellt när det gäller den gregorianska sången, satt sin prägel på körens sätt att sjunga.

Prosten Ivar Berglund förrättade utdelningen av kyrkosångsförbundet förtjänsttecken.

Först hedrades körens ledare Gurli Fredriksson med Musica sacra, större storleken. Ruth och Bo Hornwall samt Artur Karlborg, som tidigare medaljerats, erhöll plakett för ytterligare tio års verksamhet. Medalj mindre storlek tilldelades Gunvor Ståhlbom, Maria Lundborg, Birger Johnsson och Nils Larsson.

Tio-årsnälen: Majken Solvestad, Viola Johnsson, Asta Nygren, Svea Larsson och Ville Svensson.

Fem år: Gudrun Elwing-Svensson och Ulla-Britt Carlsson.

Några som tidigare tillhört och varit med när kören bildades var särskilt inbjudna och blomsterhyllades. Bland dem var också Anita Malmbjörk och Linnéa Löfgren, som båda varit körledare i Hannäs under flera år.

Ivar Berglund höll ett kort tal. Högtiden omramades med körsång och under processionssång lämnade de jubilerande kyrkan. Samkväm i församlingshemmet på inbjudan av kyrkorådet avslutade jubileet.

BRITA PETERSSON

Grebo kyrkliga syförening har haft försäljning, som inledes med andakt i kyrkan. Komminister Per Boo talade och flickkören sjöng adventssånger. Vid auktionen i en fullsatt församlingsgård klubbade Allan Roseberg bort handarbeten och gåvor av skilda slag. Särskilt intresse tilldrog sig åtta hemystade ostar, där kilopriset över lag låg kring 100 kr. Den tyngsta gick bort för 235 kr. Sammanlagt blev det rekord för försäljningen med 10 706 kr.

Åtvidabergs Bridgesällskap har spelat första omgången av Skinktävlan med 13 deltagande par och en medelpoäng på 120. De fem bästa paren blev: 1) H Falck/A Wessman 144; 2) J-E Bruce/K Nilsson, 144; 3) K-A Ny/C-G Herge 140; 4) P-Å Olsson/U Olsson 138; 5) S Härlin/B Nylund 133.

Vid lördagens helgmålsbön med musik i advent i Åtvids gamla kyrka sjöng Maria Mucchiano-Johansson Vak upp av J S Bach och Himmelriket av Runius och Ingemar Ericsson framförde adventsmusik på orgel.

2/12

— Jordbruksbojkott ett slag i ansiktet

Det är förvånande att välutbildat folk kan komma med lösryckta påståenden som inte har förankring i verkligheten. Det sista utspelet att bojkotta jordbruksprodukterna och uttala sig om priser långt innan jordbruksförhandlingarna har kommit igång på allvar, är ett slag i ansiktet.

Rolf Tedvall, ordförande inom förvaltningsrådet i Farmek och nyvald distriktsordförande, gick till hårt angrepp när Farmek hade sitt höstmöte i Ukna. Övriga medverkande var produktionsrådgivare Stig Rulander och ombudsman Axel Andersson.

Gårdsbesök

Dagen började med besök hos lantbrukare Lars-Erik Kullander, Nelhammar. Åtvidskretsens ordförande Göran Göransson gav en presentation av gårdens areal och djurbesättning.

Stig Rulander presenterade ett frågeformulär som låg till grund för den fortsatta informationen. Man resonerade om framtiden och konstaterade att det väntar hårda år framöver. Synpunkter på matpriserna föranledde Göran Göransson att tycka till.

— Det gnälls över matpriserna så fort det blir en höjning. Ändå ser det inte ut som om hushållen har ont om pengar. Det satsas på en massa onödiga prylar som kostar många tusen och sedan snålås det in på maten.

— Produktionsbalansen är inte bra, hävdade Axel Andersson. Vi producerar för mycket. Vi har nått gränsen. Vi måste utnyttja våra producentrådgivare. Ett köttmål mer per år och vi skulle inte ha något köttberg.

Kan inte laga mat

— Det finns ett överskott av billigt kött som vi måste lära oss att hantera, sade Rolf Tedvall. Felet är att kvinnorna inte kan laga mat som förr utan köper färdigt. De vet för lite om kött och våra barn får ju inte ens i skolans hemkunskap lära sig hantera kött. Det måste bli status att laga mat. Inte bara biff och filé, som går lätt att göra i ordning utan även vanlig husmanskost även om det går åt längre tid för tillagning.

Eftersom det var tunnsått med kvinnliga deltagare var det ingen som opponerade sig.

BRITA PETERSSON

Västerviks kommunstyrelse frångick fastighetsskontorets förslag att inte utöva den kommunala förköpsrätten för stadsäga 106 i Gamleby. Det gäller en tomt som gränsar till Gamla torget och tingshuset, där det tidigare låg en affärsfastighet som brann för några år sedan. Anledningen till att kommunstyrelsen vill förvärva tomten är att den framtida trafikföringen i Gamleby inte är klarlagd. Enligt tidigare planer skulle denna tomt behövas för ändamålet. Därför tyckte majoriteten att det är klokt att tomten kommer i kommunens ägo.

11/12 Rekordmånga söker jobb i Åtvidaberg

Vid månadsskiftet november-december stod 277 personer i kö för ett jobb i Åtvidaberg. Så många arbetsökande har man inte haft på mången god dag på arbetsförmedlingen i Åtvidaberg. Det är en ökning med 10 procent jämfört med månaden innan. Inget tyder på att siffran kommer att sjunka inom de närmaste månaderna.

— Det är besvärligt just nu, kommenterar arbetsförmedlingens föreståndare Siri Ohlin. Orsaken till den senaste månadens ökning är de problem man har inom byggsektorn. Byggnadsfirmor, underleverantörer och åkerier har fått känna på svårigheterna.

Än besvärligare blir det efter årsskiftet när varslen från Facits Örsättersfabrik får full effekt och då ett 60-tal anställda ska sluta.

På arbetsförmedlingen kan man för dagen bara erbjuda 16 lediga platser varav 10 är fasta heltidsjobb. I nästan samtliga fall krävs utbildning och/eller yrkeserfarenhet.

— Det är ytterligare ett argument för att ungdomar redan i skolan skall satsa på att välja yrkesinriktning efter verkligheten, mer än efter egna önskemål, säger Siri Ohlin.

Av de 277 arbetsökande gick 168 helt utan sysselsättning medan 51 personer hade tillfälligt arbete, 23 hade fast anställning men sökte något nytt och 35 personer, huvudsakligen ungdomar, var sysselsatta i beredskapsarbete.

Vid räkningstillfället gick 74 ungdomar under 25 år arbetslösa.

Av rapporten framgår också att hela 20 procent kan tänka sig ett jobb utanför kommungränsen. Därmed stärks trenden till ökad beredskap till pendling eller flyttning bland de arbetsökande.

CHRISTER BERG

Juniorboxare får Åtvids-plaketten

Roger Carlberg får Åtvidabergsplaketten

Fritidsnämnden i Åtvidaberg beslutade på onsdagen utse den framgångsrike juniorboxaren Roger Carlberg till innehavare av Åtvidabergsplaketten 1981.

Beslutet var enhälligt och plaketten kommer att överlämnas i samband med kommunfullmäktiges decembersammanträde om en vecka.

Roger Carlberg är ett av de största löften Åtvidabergs boxningsklubb fått fram sedan starten 1925. Han tävlar i lätt tungvikt. 1981 har varit hans hittills bästa år.

På meritlistan återfinns bl a följande: segrare i en nordisk juniorturnering, segrare i öppna DM, tre uppdrag i juniorlandslaget, två i en internationell juniorturnering i Polen och flera framskjutna placeringar i nationella turneringar.

Utförsäkning skall det kunna bli till jul på Sockertoppen, Åtvidabergs egen lilla alp. Fritidsnämnden har beviljat Fri-luftsfrämjandets sektion Pisten 2 800 kr för att få fart på backen. För den summan skall en man på heltid jobba en hel vecka med backen.

Av anslaget för punktbidrag hade fritidsnämnden vid onsdagens sammanträde närmare 18 000 kr kvar. Man beslöt lägga 8 500 kr på inköp av utrustning till den planerade friskvårdsverksamheten, 1 800 anslogs till en spegel i boxnings- och styrketräningslokalen och 6 000 kr till handikapptrappa.

Först efter votering kunde fritidsnämnden besluta om fördelning av anslaget till större investeringar för föreningar i Åtvidaberg. Anslaget är på 75 000 kr. Man var överens om att golfklubben ska få 30 000 kr till bevattningsanläggning och ÅIF 10 000 kr till en matta för gymnasterna. Men sedan fanns det olika förslag om hur mycket Grebo IK och sportdykarklubben skulle få och där kom ordföranden Lennart Linnerstedt och vice ordföranden Bill Hallberg med var sitt bud. Voteringen slutade 4-4 och med Lennart Linnerstedts utslagsröst blev beslutet att Grebo IK får 20 000 och sportdykarna 15 000 kr. Det blev den senare klubben som tjänade på utslaget.

5/12 Kultur i Åtvid värderas olika

□ □ — Det finns inget som säger att kulturstipendiet ska delas på mitten. Det är upp till nämnden att avgöra om kandidaternas insatser ska värderas olika. Därför får Olle Söderbäck 3 500 kr och Anna Sparre 1 500 kr.

Det säger Sven Sjöo, ordförande i Åtvidabergs kultur-nämnd. Nämnden som beslöt att Olle och Anna ska "dela" på årets kulturstipendium. Socialdemokraterna beslöt i kraft av sin majoritet att partibroders insatser är mera värda än Anna Sparres.

Beslutet har väckt protester från borgerliga politiker och många enskilda.

Stiftelsen Åtvidabergshem:

— Vi vill inte ta risken bygga lägenheter i Grebo

— Själv är jag övertygad om att det finns behov av någon form av hyreslägenheter i Grebo. Men det har visat sig svårt att få folk att anmäla ett konkret intresse för saken. Därför är ett byggande förenat med ett risktagande. Den risken får kommunen ta. Inte vi.

Det säger Evert Johansson, styrelseordförande i stiftelsen Åtvidabergshem. I dagarna skickar stiftelsen ett brev i frågan till kommunstyrelsen.

Marklägenheter

Åtvidabergshem har under året byggt marklägenheter i Björsäter och haft långt gångna planer på liknande bostäder i Grebo. Grebo är ett typiskt villaområde, praktiskt taget helt utan hyreslägenheter.

— Jag är övertygad om att hyreslägenheter behövs i Grebo, men för få visar sig konkret intresserade, förklarar Evert Johansson, ordförande i stiftelsen Åtvidabergshem

Evert Johansson har fått ta emot många förfrågningar från unga och gamla om just planerna på hyreslägenheter i Grebo.

Stiftelsen har reserverat fyra tomter i ett av de nyare villaområdena. Tanken var att bygga fyra hus med sammanlagt åtta tvårums- och fyra trerumslägenheter. Men först ville man ha ett kvitto på intresset.

Dåligt intresse

För den skull anordnades ett informationsmöte i Grebo. Vis-

serligen kom mycket folk till mötet och många skulle nog kunna tänka sig att hyra en bostad. Men till slut var det bara knappt en handfull personer som anmälde ett konkret intresse.

Under en följd av år har stiftelsen haft stora ekonomiska problem med outhyrda lägenheter i flerfamiljshus inne i Åtvidaberg. Man anser sig inte kunna ta risken för fler. Den risken, menar man, får kommunen ta.

— Men i själva verket tror jag inte risken är så förfärligt stor, säger Evert Johansson. Många

är naturligt försiktiga innan de sett hur bostäderna ser ut i verkligheten. Är bostäderna väl på plats tror jag nog också att det aktiva intresset ökar.

Bostadsrätt?

Evert Johansson säger också att han kan tänka sig ett alternativ till den ursprungliga planen att just stiftelsen hyr ut lägenheter med bostadsrätt. Det skulle vara att privatpersoner bygger sk tvåbostadshus. Det betyder en rejäl villa i två plan med dels en tvårumslägenhet, dels en större lägenhet.

CHRISTER BERG

Framgångsrika ÅIF-gymnaster

Tävlingsgymnasterna i Åtvidabergs IF:s gymnastiksektion har på den senaste tiden nått fina framgångar. Visserligen har sektionen under många år haft en hel del medlemmar (just nu ca 175) men det har varit kärvt med de bra resultaten i tävlingssammanhang. Nu ser det dock ut som om den unga generationen ska ändra på den saken.

Häromveckan anordnade Ös-

tergötlands gymnastikförbund lagtävlingar i Ljungsbro. ÅIF ställde upp med tre lag i A-gruppen och två lag i B-gruppen. I A-gruppen betalade ÅIF både första- och andraplatserna.

Det vinnande laget bestod av juniorerna Kristina Andersson, Malin Ekström och Susanne Wetterhall. Det kan nämnas att i fristående nådde laget 9,0 poäng, den högsta siffran någonsin i det sammanhanget så vitt arrangörerna kunde påminna sig.

I JDM i Norrköping i söndags ställde ÅIF upp med två flickor i B-klassen. Malin Ekström kom trea och Kristina Andersson ett stycke längre ner på prislistan.

I ÅIF är det 15 flickor som håller på med tävlingsgymnastik med Marie Andersson från Linköping, Monika Karlsson och Malin Ekström som ledare.

12
/
12

Åtvidabergs kommun har inte uppfyllt sin del av avtalet. Det menar Nyman och Schultz, som under flera år haft hand om turistbyråverksamheten i Åtvidaberg. Enligt avtalet skall kommunen bidra med 10 000 kr för verksamhetens kostnader. Nu vill resebyråföretaget fördubbla den summan. Fritidsnämnden har utsett tre representanter som skall diskutera ärendet med Nyman och Schultz.

Sista mötet i år för Åtvids PRO

Åtvidabergs pensionärsförening hade på torsdagen sitt sista månadsmöte för året. Omkring 170 medlemmar samlades på Bruksmässen där ett omfattande program väntade. Kassören Elsa Douhan rapporterade från landstingets pensionärsrådsmöte i Norrköping och kunde också berätta att hobbygruppens försäljning inbringade över 2 500 kr.

Studieledare Rosa Svensson redogjorde för studieverksamheten. Under hösten har inte mindre än 24 cirklar varit i gång. Vidare lämnade ordförande Tore Johansson en rapport från PRO-distriktets möte i Norrköping.

Under ledning av musiklärare Ingrid Oldsberg bjöd ett 20-tal elever från Centralskolan på luciaprogram. Vidare medverkade föreningens egen sång- och musikgrupp.

Bokutlåningen. Under november månad utlånades på biblioteken i Åtvidaberg 6 570 böcker. Det är en ökning med över 500 böcker jämfört med november förra året. Fördelat på de olika biblioteken var utlåningen (med 1980 års novembersiffror inom parentes): Åtvidaberg 4 819 (4 153), Björsäter 388 (371), Falerum 492 (447) och Grebo 871 (1 049).

Till presidium i kyrkofullmäktige i Åtvids församling för nästa år omvaldes fullmäktige på torsdagen Skoglar Axelsson till ordförande, Karl-Erik Björk till vice ordförande och Ingvar Kindsjö till andre vice ordförande.

Församlingshemmet i Åtvid ett steg närmare ny lokal

Kyrkofullmäktige i Åtvids m fl församlingars kyrkliga samfällighet beslöt på torsdagen att anslå medel dels för projektering av nya församlingslokaler i Åtvid, dels för att klargöra hur stort behovet är av en renovering av kyrkan i Grebo.

Under senare år har stiftelsen Åtvids församlingshem flera gånger fört på tal tanken att

överlämna församlingshemmet och ungdomsgården till Åtvids församling. Redan i dag täcker församlingen större delen av driftkostnaderna.

Vidare har stiftelsen poängerat att man inte har möjlighet att själva klara av de kostnader som blir följden om planerna på ett nytt församlingshem ska realiseras.

Kyrkofullmäktige anslog nu 15 000 kr för förprojektering av nya församlingslokaler i Åtvid.

Redan har en inledande historisk undersökning gjorts av Grebo kyrka. Under 1982 ska arbetet följas upp med en förprojektering för att klarlägga behovet av en renovering av kyrkan både in- och utvändigt. Kyrkofullmäktige anvisade 15 000 kr för ändamålet.

Ur anslaget för oförutsedda utgifter anslog kyrkofullmäktige sammanlagt 69 000 kr i tilläggsanslag. Bl a kostade konfirmandundervisningen 10 000 kr mer än beräknat, en traktor till Björsäters kyrkogård 17 000 kr och takplattorna på församlingshemmet i Åtvid måste läggas om för 20 000 kr.

Om- och tillbyggnaden av församlingsgården i Grebo kom att kosta totalt 647 000 kr. 597 000 kr har redan anvisats. Kyrkofullmäktige beslöt täcka resterande belopp genom att ta pengar ur allmänna investeringsfonden i 1982 års stat.

Till ordförande i fullmäktige nästa år omvaldes Skoglar Axelsson och Ingvar Kindsjö omvaldes till vice ordförande.

CHRISTER BERG

ÅTVIDABERG

Museiföreningen Risten-Lakviks järnväg bör få sökt statsbidrag på 10 000 kr för att kunna bygga ut vagnhall och verkstad. Det anser kulturnämnden i Åtvidaberg, som tillstyrkt ansökan till kulturrådet. Nämnden menar att föreningens verksamhet har stor betydelse, bl a som turistattraktion, i kulturbevarande syfte och som fritidssysselsättning. Dessutom byggs museijärnvägen på vanvallen till Sveriges näst äldsta järnväg.

Picasso-utställningen skall komma också till Åtvidaberg. Kulturnämnden har beslutat tacka ja till ett erbjudande från länsmuseum i Linköping om att få visa utställningen för 1 000 kr. På ett eller annat sätt skall nämnden se till att det bereds plats för fotoförstoringen av Guernica. Den mäter 8x3,5 m. Kulturnämnden vill ha utställningen till Åtvid i början av februari nästa år.

Taforsabadet blir utan latrin- och soptömning i sommar. Fritidsnämnden tycker inte det finns tillräckliga skäl att ha kvar den servicen på det lilla badet, som används allt mindre. Redan förra sommaren tog man bort simskoleverksamheten. Däremot blir det även kommande sommar tömning av latriner m m i Kävellsbo, Salve, Rumphult och Kvarnvik.

Fritidsnämnden har beslutat bevilja följande föreningar ledarbidrag och utrustningsbidrag: Åtvidabergs bågskytteklubb 125 kr, ÅSS 897, Åtvidabergs tennisklubb 502, Friluftsförbundet 1 746, OK Eken 330, BK Facit 1 155, Grebo SMK 175, ÅIF 719, Eds fiskevårdsförening 2 000, Gärdserums dansgille 600, Björsäters SK 2 000 och Åtvidabergs bridgeklubb 1 812 kr.

Den nya utställningslokalen i källaren under biblioteket är nu färdigställd. Till största delen genom eget arbete av ledamöterna i kulturnämndens konstitutionskommitté. Så småningom skall regler arbetas ut för uthyrning av lokalen. Premiär blir det redan om någon vecka då amatörkonstnären Roger Karlsson visar egna konstverk.

Musik i bruksbygd, Åtvidabergs egen årliga musikvecka, kommer att arrangeras även nästa år. I samråd med konferensgruppen för musikverksamhet har kulturnämnden beslutat att musikveckan skall infalla den 1-8 juni. Kostnaden har beräknats till maximalt 15 000 kr. Vid planeringen skall man försöka efterkomma önskemålet att undvika av dubbelarrangemang.

Sporthallens akustik är förödande för det musikaliska resultatet för musiker och sångare som lagt ner stor möda och omsorg på sina konserter. Det skriver Hans Wennering i ett brev till kulturnämnden där han påpekar att en del problem kan lösas till en förhållandevis billig penning. Kulturnämnden har beslutat överlämna skrivelsen till fritidsnämnden.

Ett Thorinskt fotomuseum vill fastighetskontoret ha i ett av de gamla 1700-talshusen på Verksgatan. Det skulle kosta 60 000 kr att rusta upp lokalerna och ca 10 000 kr om året i drift. Det förutsätts att kulturnämnden sköter verksamheten. Kulturnämnden behandlade frågan på onsdagen men tog inte ställning till hur man skall göra. Det råder delade meningar inom nämnden till bl a lämpligheten av att förlägga arkiv och museiföremål till Verksgatan. En kommitté utsågs att utreda frågan närmare.

Amatörkonstnären Roger Karlsson svarar för premiären i den nya utställningslokalen i bibliotekets källare i Åtvidaberg. Tecknade naturmotiv är hans specialitet

Sjävlärde Roger premiärutställer

Roger Karlsson är 28 år och jobbar till vardags på Facits kontorsmöbeltillverkning i Åtvidaberg. Just nu har han tagit tjänstledigt i fem veckor för att få fram tillräckligt många konstverk till två utställningar. Den ena utställningen börjar i dag lördag. En premiär i dubbel bemärkelse.

Utställningen äger rum i Åtvidabergs nya utställningslokal i källaren under biblioteket. Det är inte mycket till lokal, ungefär 5x9 m. Men det ändå något och också en sak som inte minst ortens konstnärer tryckt på för att få.

Första gången

Lokalen har gjorts i ordning till största delen av de förtroendevalda ledamöterna i kulturkommitténs konstinköpskommitté. Är det ont om pengar så är det. Kommittén har också haft god hjälp av Roger Karlsson.

Nu tas alltså lokalen i bruk för alla första gången. Roger Karlsson svarar för premiären med 24 originalteckningar och 12 tryck. Det är Rogers första separatutställning i Åtvidaberg.

— Tidigare har jag bara medverkat i Skådebanans amatörutställningar 1979 och 1981, berättar han. Efter att ha stött på en bank i Västervik fick han också för en tid sedan visa en del alster i bankens konsthörna.

Nu går han vidare med egenarrangerad utställning i Åtvid. Dessutom väntar i april en utställning i Nygårmagasinet i Linköping tillsammans med två andra åtvidabergare.

— Än så länge räknar jag mig mest som amatör, säger Roger Karlsson. Men jag skulle inte ha något emot att kunna utöva yrket på åtminstone halvtid.

Mest blyerts

Roger är sjävlärd så det förslår.

— Jag har gjort mitt bästa för att undvika förebilder, säger han. Jag har inte gått i skola och i stort sett aldrig läst någon konstlitteratur.

Än så länge har Roger Karlsson mest arbetat med blyerts. Naturmotiv, ljusa till karaktären, är det han sysslar mest med. Litet har han även provat akvarellmålning. Olja? Nja, det får vänta ett tag till, säger han.

Roger Karlsson är född och uppvuxen i Helgenäs och bosatt i Åtvidaberg sedan 12-årsåldern.

CHRISTER BERG

Husfabriken varslar kortvecka

Åtvidabergshus kommer att införa tredagarsvecka för de anställda vid husfabriken i Åtvidaberg. Företaget har förhandlat med facket om korttidsvecka från mitten av januari till slutet av mars. Åtgärden berör fjorton anställda varav en på deltid.

— Det är inget onormalt att villabygget aytar under vintern, säger chefen Håkan Johansson. De två senaste vinternarna klarade vi oss dock utan personalinskränkande åtgärder beroende på ombyggnad i husfabriken och projektet Göstas park.

Håkan Johansson räknar med att det efter den här perioden med tredagarsvecka blir full fart igen på sysselsättningen i husfabriken.

Åtvidabergshus sysselsätter totalt 40–45 man inklusive monter och säljare.

ÅTVIDABERG

En trafikolycka inträffade på söndagen i korsningen Kalkugnsvägen—Katarinavägen i Åtvidaberg där två personbilar kolliderade med varandra sedan föraren till en av bilarna inte lyckats stanna sitt fordon i det hala väglaget. I ena bilen färdades en familj från Grebo. En fyraårig pojke ådrog sig troligen hjärnskakning och fördes till regionsjukhuset i Linköping. Mammans fick mindre blesyrer i ansiktet. I den andra bilen åkte en yngre kvinna och hennes baby. Båda undkom utan skador. Bilarna fick omfattande plåtskador.

Åtvidabergs båtklubb har haft en klubbträff och i samband med den också prisutdelning för sommarens segeltävlingar. Mest framgångsrik i år var Börje Tanmark som vann tre av fyra tävlingar och var tvåa i den fjärde. Han vann också överlägset Lofta cuppokalen där han nu fick sin andra inteckning. Efter prisutdelningen visade Börje Tanmark bilder och berättade om sin seger i tidningen Båtnyttas tävling One of a kind. Kvällen avslutades med visning av en film om katamaranseglning på betydligt varmare breddgrader.

Fritidshem dyrare än beräknat

Det blir dyrare än beräknat att bygga om ett av husen vid Bruksgatan till dag- och fritidshem. När centrala byggnadskommittén (CBK) öppnade anbudshandlingarna fann man att anbudet var så höga att de 623 000 kr som kommunfullmäktige anslagit inte på långa vägar skulle räcka.

CBK beslutade därför att förkasta anbudet och övergick till sk förhandlingsupphandling. Av de nya anbudet låg det lägsta på 842 200 kr, fast pris och inklusive mervärdesskatt. Det var en prutning med närmare 300 000 kr.

Anbudet har inlämnats av Åtvidabergs villabyggen och CBK har beslutat anta det anbudet under förutsättning att kommunfullmäktige anvisar ytterligare pengar.

Totalkostnaden har nu beräknats till 973 000 kr. I den summan ingår också 103 000 kr för projektering och 27 800 kr för oförutsedda utgifter.

CBK begärde nu tilläggsanslag med 350 000 kr och fullmäktiges uppdrag att genomföra projektet.

Åtvidabergs hundklubb har haft julavslutning i klubbstugan i Häckla med deltagande av ett 20-tal medlemmar. En auktion till förmån för klubbens verksamhet inbringade ca 700 kr.

Åtvidabergs fotoklubb har haft julfest för sina medlemmar med familjer. I anslutning till festen presenterade tävlingsledare Sture Franzén resultatet av årets klubbmästerskap. I klassen för svartvit fotografering segrade Jan Samuelsson före Berndt Kindvall och Christer Nilsson. I färgdiaklassen belade Lars Rasch de två första platserna, trea kom Jan Samuelsson och fyra Håkan Urberg. Som avslutning visades två diablidsprogram, ett av Sture Franzén och ett om Fårö från RSF.

Lennart Linnerstedt avtäckades på onsdagen för sina insatser i fritidsnämnden. På grund av sitt privata arbete har han av sagt sig uppdraget i nämnden från och med årsskiftet. Lennart Linnerstedt har varit med i nämnden sedan starten i slutet av 60-talet, sedan 1977 som ordförande. Fritidsnämnden och fritidskontoret tackade honom med gåvor och Åtvidabergsplaketten. Ny ordförande blir vice ordföranden Bill Hallberg.

14
12

Vid högtiden på Adelsnäs slott utdelades guldklockor till anställda med mer än 25 år på baroniet Adelswärd AB. Fr v Ivar Lundkvist, Bengt Hellström, baron Johan Adelswärd, Sigvard Andersson, Alvar Simonsson, Sven-Inge Svensson, Karl-Axel Ny och Stig Johansson

Julgåvor och guldklockor utdelade på Adelsnäs

För 170 år sedan, 1811, grundlade baron Erik-Göran Adelswärd den Adelswärdska fonden. Fondens ändamål var att ge baroniets anställda en form av pension på gamla dar. Avkastningen från jordbruksfas-

tigheten Målbäck norr om Åtvid gick till fonden som bl a drev Adelswärdska ålderdomshemmet ända in på 1960-talet.

Adelswärdska fonden existerar ännu och fortfarande går avkastningen till baroniets pensionerade anställda eller dessas närmaste anhöriga. Lagom till jul delas en summa pengar ut tillsammans med en kasse matvaror.

100 pensionärer

På fredagen samlade baron Johan Adelswärd och hans hustru Viveka den äldre generationen baronianställda till en festlighet på Adelsnäs slott. Närmare hälften av de ca 100 pensionärerna deltog i samvaron.

Undet högtiden delade Johan Adelswärd också ut guldklockor till sju anställda som nu arbetat 25 år eller mer hos baroniet. De sju är Sven-Inge Svensson, Sigvard Andersson, Ivar Lundkvist, Alvar Simonsson, Stig Johansson, Karl-Axel Ny och Bengt Hellström.

Dåligt resultat

Under sammankomsten gav Johan Adelswärd en allmän information om det dagsaktuella läget på de olika verksamhetsområdena. Informationen klargjorde att man har problem att brottas med.

— Vi har problem med avsättningen på Viresjö såg, sade han. 1981 ger ett dåligt resultat och jag tror inte på någon avsevärd förbättring nästa år. Men vi har satsat stora investeringar på sågen och när marknaden för sågade trävaror öppnar igen ska vi kunna hävda oss, det har vi goda skäl att tro.

— Trots stora investeringar har vi också haft mycket svårt att få lönsamhet på lantbrukssidan, fortsatte Johan Adelswärd. Men även här är vi på rätt väg.

För många hus

Beträffande hyresförvaltningen menade han att baroniet har för många hus att sköta och att det är absolut nödvändigt att efter hand minska på beståndet. Hyresgästerna kommer att erbjudas andra bostäder när det blir aktuellt.

Vidare informerade Johan Adelswärd om att företaget nu övertagits av honom och hans syskon och att man nu ska ta ställning till hur baroniet i framtiden ska styras.

CHRISTER BERG

Luciafirandet i Åtvid lockade många till evenemangen

Lucia firades sedanligt på en rad platser runt om i Åtvidaberg under veckoslutet. Från alla håll rapporteras stor tillslutning. Även i de fall där man höll till utomhus.

Det blötaste luciafirandet ägde rum i simhallen där Åtvidabergs SS inför fulla läktare traditionellt bjöd på spännande, glada och stämningsfulla inslag. En rad skolmästerskap i simning avgjordes. Fem förklädda ungdomar utförde skämthopp på ett sätt att man inte visste om åskådarna blev mest blöta av skrattårar eller vattenstänk.

Magnus Axelsson fick Gip chemicals vandringpris för träningsflit och gott kamratskap. Anders Carlsson belönades med Wicksells vandringpris för bästa Sum-simpresentation. Fackelsim och luciatablå med ljusdrottning på specialflotte avslutade.

Krönt i kyrkan

I Åtvids stora kyrka kröntes Åtvids lucia Eva Granström av kyrkoherde Arne Nilsson. Maria Mucchiano-Johansson sjöng luciasången på italienska. Vidare medverkade Åtvids ungdomskör under ledning av Ingemar Ericsson. Kjell Asklov spelade trumpet.

I pingstkyrkan anordnade Smyrna församlingen på lördagskvällen lucia-gospel. Omkring 180 ungdomar deltog i evenemanget som leddes av ungdomspastor Roland Källsten. Ett 40-tal ungdomar från

Katrineholm bjöd på en tims-lång svängig konsert med i huvudsak gospeltöner.

I Grebo arrangerade som vanligt byalaget julmarknad vid skolan. Många andra föreningar medverkade. Hembygdsföreningen sålde julkort, julkärv var m m. Scouterna anordnade pulkadragning. Fyra skolklasser sålde olika saker för att bättra på skolresekassorna. Föreningen Östergötlands barn, Grebo IK, Grebo SoMK, Grebo brass stompers m fl var andra som såg till att det var liv och rörelse kring stånden med grillade bananer, glögg, osthjul m m.

I stället för att låta folk rösta fram årets lucia låter man i Grebo lotten avgöra vem av kandidaterna som skall få uppdraget. Lotten föll på Liselotte Schröder som vederbörligen kröntes av byalagets ordförande Willy Joelsson.

Största tåget

Åtvidabergs IF svarade också i år för Åtvids största luciatåg i samband med lördagens gymnastikuppvisning i sporthallen. I luciatablån deltog ett 50-tal tärnor, stjärnflickor och pepparkaksgummor samt ett 30-tal tomtenissar.

Under temat sport visade sedan nästan alla gymnastikgrupper upp sig. Det var de allra yngsta som fotbollsspelare. Det var grodmän, simmare osv.

I ett kylslaget ridhus i Vrånghult arrangerade Åtvidabergs ridklubb sedanligt luciafirande med, förstås, en ridande lucia. CHRISTER BERG

Björnsäter SK har firat 50-årsjubileum

Björnsäter SK har nu vederbörligen firat sitt 50-årsjubileum. Det ägde rum i Folkets hus i Björnsäter där dagen till ära ägaren, byggnadsföreningen Fram, ställde lokalerna alldeles gratis till förfogande.

Omkring 140 personer deltog i festligheterna. Bland dem Bo Ahlström från Östergötlands fotbollförbund. Han delade ut Svenska fotbollförbundets förtjänstdiplom till Lennart Dahlberg. Denne fick också tillsammans med Gunnar Thor motta ÖFF:s förtjänsttecken i silver.

Östergötlands idrottsförbunds förtjänsttecken i guld förärades Lennart Dahlberg och Per Lundmark.

Björnsäter SK lät också egna utmärkelser regna över förtjänta medlemmar. Lennart Dahlberg och Per Lundmark fick guldnålen för 20 års aktiv verksamhet. 16 medlemmar fick silvernålen och 34 bronsnålen.

Nyårsrevy ger impulser till lokalrevy?

- Tanken bakom det här arrangemanget är förstås att ge våra egna lokala förmågor impulser till att åter ställa till med en rent åtvidabergskt producerad lokalrevy.

Det säger Jonny Lönn, förestandare på Folkets hus i Åtvidaberg. Under trettonhelgen har han bokat in Inge L Franzén med vänner och fyra stolar till en nyårsrevy i Åtvidaberg. En hel del av numren kommer att vara specialskrivna just för Åtvid och behandla några av de mer kontroversiella händelserna i "sockna".

- Det är många som med vemod tänker tillbaka på den tid när det gavs lokalrevyer i Åtvid, säger Jonny Lönn. Visst vore det roligt om den träden kunde tas upp igen. Kapaciteten finns. Men tills vidare får vi nöja oss med vad Inge L Franzén kan bjuda på. Det är minsann inte det sämsta. Så har han ju också anknytning till orten.

15/12

Blir det succé igen?

Alla över 50 år med körkort inbjuds till kurs i Åtvidaberg

Det är nu snart åtta år sedan som större delen av dem som jobbade med trafiksäkerhetsfrågor i Sverige slogs av häpnad över vad som hände i Åtvidaberg. I den lilla östgötakommunen anordnades teorikurser för körkortsinnehavare. I åldersgruppen över 50 år deltog nästan varannan åtvidabergare, medan man i andra kommuner talade om procent-siffror i ental. Nu är det dags igen.

Då som nu är det polisinspektör Knut Tingebys som är initiativtagare och administrativt ansvarig.

— Det har hunnit hända en hel del på de här åren. Varje år träder nya trafikregler i kraft och det är inte alltid så lätt att hänga med, säger han. Lite till mans behöver vi nog fräscha upp våra kunskaper.

Det var vid den här tiden för åtta år sedan som inbjudan gick ut till alla åtvidabergska körkortsinnehavare över 50 år. Av närmare 1 900 inbjudna var det ca 750 som kände sig kallade.

Så småningom anordnades också kurser för de åldersgrupper som låg under 50-årsstreck. Även då med oväntat stor anslutning. Det som skedde i Åtvid gick sedan i Trafiksverige under benämningen Åtvidabergsfallet.

— Vi kommer att ha ungefär motsvarande uppläggning av verksamheten den här gången, säger Knut Tingebys. Trafiksäkerhetsnämnden står som ansvarig och kurserna sker i samarbete med studieförbunden.

— Vi räknar med att kunna komma igång i början av nästa år. Det skall bli mycket intressant att se hur stor anslutningen blir den här gången, slutar Knut Tingebys.

CHRISTER BERG

Liksom för åtta år sedan är Knut Tingebys initiativtagare och ansvarig

ÅTVIDABERG

I Hannäs församlingshem hade rödakorskretsen anordnat luciafest på fredagen. Inledningsvis läste Maria Lundborg en dikt innan lucian Anneli Persson med följe framträdde. I fortsättningen förekom sång och en gissningstävling i form av en levande charad. Slutligen kom tomten och delade ut gott-påsar till de yngsta. Festen gavs genom lotterier och kaffeservering ett netto på ca 1 400 kr. Av detta sänder rödakorskretsen 1 000 kr till insamlingen Mat till Polen.

Hannäs CKF-avdelning var arrangör för luciafesten som samlade fullt hus i Kvarnviks bygdegård på lördagen. Programmet inleddes med att lucian Susanne Persson med en lång rad av tärnor, stjärngossar och tomtar sjöng från scenen. Carl-Erik Ståhlbom höll det traditionella talet och överlämnade luciasmycket. Mera sång och en sketch om julen framfördes av Hällingsfalls Vi unga-klubb. Ragnar Andersson och Ville Svensson underhöll med musik och spelade också till ringlekarna och dansen kring granen som utgjorde avslutning.

Salfs avd 17 i Åtvidaberg hade på lördagen en mycket talrikt besökt luciafest på Bruksmässen. Festen inleddes med en luciatablå med tärnor, tomtenissar och 13-åriga Maria Johansson som lucia. Vidare medverkade fem flickor ur kyrkans ungdomskör under ledning av Karl Engquist som även svarade för pianomusiken. Efteråt visades två barnfilmer. Under dansen kring granen med Eva Ullbro som ledare blev det ett mycket uppskattat tomtebesök. Barnen fick gott-påsar av tomten som också deltog i dansen där Aron Andersson, Ingvar Lindholm och Bertil Gustavsson svarade för musiken.

I Grebo kyrka anordnats på lördag en konsert med kören Vikboklangen under rubriken Musik i adventstid. Kören som kommer från Häradschammar består av fjorton medlemmar, huvudsakligen flickor som är syskon och kusiner. Ledare är Anders Andersson och på programmet står en hel del advents- och julsånger.

Björnsätters pensionärsförening har haft möte. Sammanlagt under året har föreningen fått nio nya medlemmar. Det gångna året har bl a sju bussutflykter anordnats och 24 medlemmar deltar i föreningens studiecirkel. Man beslutade att skänka julblommor till gamla och sjuka. Efter förhandlingarna samlades man till luciafest med luciatåg, sång och kaffe med lussekatter.

Skolmästerskap i simning anordnades på söndagen i simhallen i anslutning till ÅSS luciafest. Resultat: Årskurs 1, pojkar, 25 m: 1) Magnus Westlund, Långbrott, 33,5. Åk 2, pojkar, 25 m: 1) Mattias Axelsson, Sandtaget, 28,0; flickor: 1) Ingela Svärd, Central, 29,1. Åk 3, pojkar, 25 m: 1) Christian Fridén, Central, 24,2; flickor: 1) Kristina Wiktander, Central 26,6. Åk 4, pojkar, 25 m: 1) Peter Gustavsson, Långbrott, 19,2; flickor: 1) Ulrika Larsson, Sandtaget, 26,0. Åk 5, pojkar, 25 m: 1) Jonas Andersson, Central, 16,4. Åk 6, pojkar, 50 m: 1) Magnus Axelsson, Central, 31,1; flickor: 1) Cecilia Karlsson, Central, 37,7.

De båda plåtslagarna Inge Eriksson och Tore Lantz har jobbat i 25 år på Ternstedt och söner plåtslageri i Åtvidaberg. För detta har de belönats med var sin guldklocka. Klockorna överlämnades i samband med en luciafestlighet i fredags av chefen Sven Ternstedt.

Efter 42 års tjänst vid Åtvidabergs deltidbrandkår har nu vice brandchef Einar Eklund gått i pension, vederbörligen hyllad av arbetskamrater, brandstyrelse och kommun

Einar Eklund avtackad:

Har släckt eld i 42 år

Vice brandchef Einar Eklund kom att bli huvudpersonen när brandförsvarets alla anställda i Åtvidaberg på måndagen mötte upp till en liten julsupé på brandstationen. Efter 42 års tjänstgöring i Åtvidabergs deltidbrandkår har han nyligen gått i pension och blev nu föremål för en rad hyllningar.

— Jag har aldrig varit med om att avtacka en person som på ett så fint sätt uppfrott sig för det här jobbet som Einar Eklund gjort, sade brandstyrelsens ordförande Bror Nilsson. Einar har varit en utmärkt förebild för oss andra, både som brandman och som människa.

Bror Nilsson överlämnade Svenska brandförsvärfören-

ingens diplom och förtjänsttecken. Vidare fick Einar Eklund motta den speciella brandyxan med silverplakett och andra gåvor.

Kommunalsrådet Göte Edlund var också på plats. Det är mycket ovanligt att kommunen uppvaktar enskilda personer så här, sade han. Men Einar Eklund är ett specialfall.

Mycken glädje

Einar Eklund anställdes i februari 1939 när brandkåren i Åtvid hade tio anställda mot ett 60-tal i dag och fortfarande använde sig av hästförspända brandfordon.

1943 blev han brandförman och 1955 vice brandchef.

— Det här arbetet har gett mig mycken glädje, sade Einar

Eklund. Det har känts meningsfullt att göra insatser för kommunen och dess invånare. Det fina kamratskapet har gjort arbetet lätt. Håll samman också i fortsättningen, manade han.

Under kvällen utdelades yxor även till Sture Gunnar, Sven Larsson, Erik Lindström och Sture Lindberg. Alla har varit med i brandförsvaret i minst tio år. Lars-Erik Karlsson I fick vandringspriset i trekamp.

Vidare fick de anställda möjlighet att ställa de ansvariga mot väggen. Den enda frågan som vållade debatt var fråga om bilersättning där en och annan tyckte det var i snålaste laget att dra in ersättningen för dem som bor inom vissa avstånd från brandstationerna.

CHRISTER BERG

Kallerstad måste rivas

Av alla storslagna planer bidde inte ens en tumme.

Kallerstad, utanför Linköping, säteriet med anor från 1700-talet, kommer att rivras. Det blir för dyrt att restaurera huset.

I höstas hyste Ann-Catherine Rytthammar och Bo Persson, Rimforså, stora planer på att rusta upp huvudbyggnaden och flytta sin hästuppfödning till Kallerstad. Men planerna har gått i stöpet. Kommunens

ekonomiska villkor bl a har satt en käpp i hjulet.

— Den som ska klara av ett projekt som Kallerstad måste ha ett icke föraktligt kapital, säger Sven-Erik Philipsson vid fastighetskontoret.

— SE SIDAN FYRA —

Foto: OLLE STRÖM

Kallerstad, där allmänheten för länge sedan plockat med sig verandan, hotas återigen av rivning

Planerna för upprustning av Kallerstad har varit många. Nu har den senaste — och troligen den sista — spruckit. Inget annat än rivning återstår

— Frågan är om inte tåget gått för Kallerstad, säger Sven-Erik Philipsson vid fastighetskontoret i Linköping, då han av Correspondenten får veta att familjen Rytthammar/Persson backat ur. Nu återstår inget annat än rivning.

Turerna kring Kallerstad har varit många. Själva säteriet, med anor från 1700-talet, och inspektorsbostaden står nu tomma för sjunde vintern med allt vad det betyder av förfall och vandalisering.

Både kulturnämnden och läns museet anser att gården är av stort kulturhistoriskt värde. Läns museet har också kommit med synpunkter på den renovering som Rytthammar/Persson planerade. Men nu har de planerna gått i stöpet precis som tidigare projekt, bl a det kollektiv som Jehovas vittnen planerade och det ryggcentrum som sjukgymnast Per Sjölander och docent Sven Granstam ville starta.

Optimister

— Det är inte unikt att människor är optimister och entusiastiska inför ett projekt. Men det är inte bara att sparka i gång. Vi har flera gånger varit med om affärer, som aldrig blivit av när vi kommit fram till realiteter, säger Sven-Erik Philipsson vid fastighetskontoret.

— Vi var först tvungna att

Projektet sprack Kallerstad rivs

ta reda på hur gården kunde styckas av. När det var klart skrev vi ett brev och gav villkoren för upplåtelse. Det gjorde vi för cirka två månader sedan.

Det brevet har fastighetskontoret ännu inte fått svar på. Villkoren innebär att Kallerstad skulle upplåtas med tomträtt. För marken på sex hektar skulle familjen betala 6 000 kr årligen. Dessutom ville kommunen ha 50 000 kr, ett övervärde på fastigheten för att täcka kostnader för administration, avstyckning m m.

Pengar

I ett tidigt skede hade en summa på 25 000 kr nämnts. Men den höjdes då byggnadsnämnden ansåg att tomten måste utökas, dels för att få hagar till hästuppfödningen, dels för att få naturliga gränser.

— Den som skall klara av ett projekt som Kallerstad måste ha ett föraktligt kapital, betonar Sven-Erik Philipsson, som i kommunens namn nu får återgå till rivningstankarna.

I höstas planerade Christer Persson och Ann-Catherine Rytthammar för en upprustning av Kallerstad. Men verkligheten, dvs möjligheterna att få fram tillräckligt med pengar, var svårare än väntat

— Jag är otroligt besviken

— Jag är otroligt besviken. Allt var ju praktiskt taget klart. Byggnadslov, ritningar, kontakter med entreprenörer och museet osv. Vi skulle bara underteckna köpekontraktet med Linköpings kommun och sedan sätta igång. Men kommunen hade höjt priset med 100 procent och krävde dessutom 100 000 kr i säkerhet under tre år. Då sprack allt.

Det säger en uppgiven Ann-Catherine Rytthammar. Tillsammans med Christer Persson och de fem barnen skulle de överta Kallerstads gård.

Inte minst hade museifolk glatt sig åt att den kulturhistoriskt intressanta byggnaden skulle rustas upp och bebos av en frisk och arbetssugen familj.

Men så blir det nu inte. I varje fall inte genom paret Rytthammar/Perssons försorg.

— Vi hade kommit överens med kommunen om 25 000 kr, säger Ann-Catherine Rytthammar. Möjligen hade vi kunnat gå med på att betala 50 000 kr. Men inte att låna upp ytterligare 100 000 kr att deponera hos kommunen. Vi erbjöd det planerade stallet som säkerhet. Det skulle kosta 159 000 kr att bygga. Men kommunen sade nej.

— Det har sannerligen inte varit lätt att ha att göra med kommunen, säger hon. Det känns som om de försöker misstänkliggöra oss. Men jag försäkrar att det här inte var något jippo från vår sida. Vi har kämpat för det här och var beredda att satsa rejält på Kallerstad.

Tills vidare får alltså paret Rytthammar/Persson bo kvar i Rimforsa där de ägnar sig åt hästuppfödning. Men trångboddheten är stor.

— Vi måste ha tag i någonting annat, säger Ann-Catherine. Kallerstad med sin närhet till Linköping hade varit perfekt för oss. Var hittar vi någonting lika bra?

Text: CHRISTER BERG,
ANNIKA FOGELSTRÖM
Foto: OLLE STRÖM

Ett rådjur påkördes och döddes av södergående rälsbuss på tisdagskvällen. Händelsen ägde rum vid Berg utanför Åtvid.

Musik i advent fortsätter på lördag med deltagande av bl a Henrik Bertilsson från Björsäter. Denne framför på gitarr verk av Bower.

Grebo pensionärsförening har haft sitt sista möte för året. Kassören rapporterade om resultatet av auktionen. Information lämnades om den sedvanliga julmiddagen och beslut fattades om årsmöte i början av februari.

Åtvidabergs sportskytteklubb har haft prisutdelning för höstens tioveckorstävling. Resultat årsklasserna 1971-73: 1) Anna Gustavsson 677; 2) Karin Svensson 676; 3) Mikael Solberg 674; 4) Stefan Asklöv; 5) Anna Johansson 658. Årsklass 1968-70: 1) Per Samuelsson 694; 2) Benno Andersson 692; 3) Ingela Kind 685; 4) Rolf Hammarlund 684; 5) Fredrik Gustavsson 682. Årsklass 1966-67: 1) Marie Lindblom 538; 2) Christer Holmstedt 507; 3) Conny Svensson 488; 4) Fredrik Olofsson 485.

Julkonsert i Åtvid med 100 medverkande

På söndag är det dags för årets största kyrkomusikaliska händelse i Åtvidaberg. Det vill inte säga litet med tanke på den kvalitativt och kvantitativt stora musikaliska verksamhet som äger rum i församlingen.

En bra bit över hundra sångare och musiker medverkar i

söndagens advents- och julkonsert i Åtvids stora kyrka. Dirigent är Ingemar Ericsson som själv komponerat den överraskande tempofyllda processionshymnen som inleder konserten.

Kyrkans tre körer framträder. Kyrkokören, där för övrigt några av de trognaste koristerna kommer att hyllas med kyrkosångsmedaljer, sjunger bl a Telemanns Hosiana.

Ungdomskören medverkar med Høj jubel till Herren av Mendelssohn och Ceciliaören framför bl a Julkantat av Rhein och Vaggsång av Hallin.

Bland instrumentalisterna märks förra Åtvidsborna Britta och Arne Gustavsson som på cello och flöjt spelar verk av Händel och Heinichen. Vid orgeln sitter kantor Anne Gustavsson och kyrkoherde Arne Nilsson läser valda delar ur julevangeliet.

16/12

Grebo IK fyller 50 år Planerar många jippon

Nästa år firar Grebo IK 50-årsjubileum och hur man skall celebrera den saken diskuterades en hel del när klubben hade årsmöte häromdagen. Bl a har man bjudit in TV-laget i fotboll och som motståndare är det tänkt att sådana stjärnor som Ralf och Roland skall engageras.

Även idrottsligt satsar man nästa år med flera nya namn i A-lagstruppen i fotboll.

I huvudstyrelsen invaldes Lars Rosén efter Christina Johansson. Vidare invaldes Tage Johansson och Berndt Persson. I ungdomssektionen utsågs Börje Larsson till ordförande och nya där blev Karl-Magnus Alfredsson, Sven-Olof Johansson, Raul Stein och Göran Görefeldt.

Seriesegrare

Lars Rosén sköter klubban i fotbollssektionens styrelse där de nya namnen är Ulf Hartman och Anders Pettersson. Bordtennissektionen leds av Karl-Erik Modin. Nya styrelseleda-

möter är Anders Johansson, Willy Joelsson och Jan Åhlgren.

Av verksamhetsberättelsen framgår att det gångna året bjudit på blandade framgångar på det sportsliga planet. För första gången fick klubben en seriesegrare i ungdomsfotbollen genom flickor födda -69.

Antalet medlemmar i klubben har ökat med 75-80 personer till över 300. En ny fotbollsplan och nya omklädningsrum har iordningställts.

Tillsammans med Grebo byalag och Grebo SoMK har en skrivelse skickats till Åtvidabergs kommun med begäran om en gång- och cykelväg till Grebovallen. Vidare har länsstyrelsen fått en skrivelse med krav på hastighetsbegränsning, dels förbi Grebovallen, dels för vägen från Grebo och ut till Grebovallen.

Prisutdelning

Efter förhandlingarna förrättades prisutdelning. Bl a fick Anders Pettersson, Karin Roth och Carola Johansson priser för bästa deltagande i träningarna.

CHRISTER BERG

namn som nämns

Amatör invigde utställningen

□ □ — Visst vore det roligt om man kunde få möjlighet att jobba med det här åtminstone på halvtid. Det säger med en suck 28-årige **ROGER KARLSSON** i Åtvidaberg.

Han har ritat ända sedan han lärde sig hålla i en penna. Utan sidoblickar åt någon annan konstnär, utan kurser och

skolor och utan egentligen någon kunskap alls om konstteori har han lärt sig teckna. Det blev också Roger förunnat att få inviga Åtvidabergs nya utställningslokal med en egen separatutställning.

Lokalen är liten och belägen i källaren under biblioteket. Yrkeskonstnärerna i Åtvid har länge tryckt på för att få fram utställningslokalen. Men det blev alltså en amatör som invigde den.

21/12

Vägen till världskoncern

Correspondentens serie
Med Facit i hand fortsätter
idag med historien om hur
familjeföretaget blev en
världskoncern.

Om 1920-talet när de första
dotterbolagen utomlands
byggdes upp. Om 1930-talet
när Facit släppte världsnyshe-
ten, en räknemaskin med
tangenter. Om 1940-talet när
nya företag köptes in. Om
1950-talet när omsättningen
stiger över 100 miljoner för
första gången. Om 1960-talet
och köpet av Addo och åren då
Örsättersfabriken byggdes.

Christer Berg som skrivit

MED
 FACIT
I HAND

dagens artikel belyser guldå-
dern, 1969-1970, när Facit
hade tillverkning vid 17 fabri-
ker i Sverige och totalt 10 500
anställda. Utomlands fanns
agenter i 130 länder!

— SE SIDAN ELVA —

Det här är snurran, Facits mekaniska räknemaskin, som var en av hörnpelarna i uppbyggnaden av koncernen.

Den allra första varianten började tillverkas i Åtvidaberg 1923 sedan Elof Ericsson fått Stockholmsföretaget Facit som betalning för en skuld.

1932 knäcktes problemet med tangentsystemet. 1934 kom den första elektriska snurran. Under årens lopp tillverkades 2,2 milj snurror.

En siffra som kan jämföras med vad ett större företag i Ostasien klarar av på en månad: en miljon räknedosor!

Bruksföretaget blev en världskoncern

I begynnelsen var kopparn...

Det kan förefalla litet märkligt. Men på sitt sätt var det kopparn som lade grunden till världskoncernen Facit. Eller om man så vill: frånvaron av kopp.

Sedan medeltiden hade kopparmalmen i Bersbo och andra gruvor runt Åtvid brutits med mer eller mindre stor framgång. Mot slutet av 1800-talet sinade malmen. Misär hotade i bygden.

På 1880-talet fick Baroniet Adelswärd i den unge baronen Theodor Adelswärd en driftig

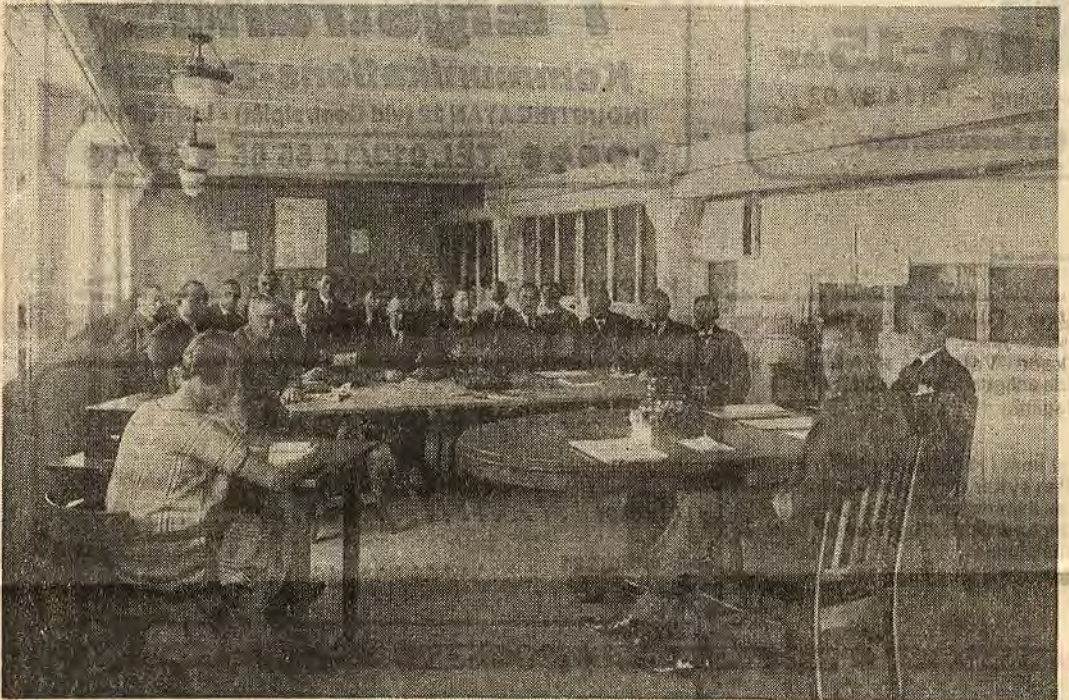
ledare. Med honom följde en dynamisk period i Åtvidabergs historia. Han förstod att framti-

**MED
FACIT
I HAND**

den låg i de ekrika skogarna. Bland många projekt startade han bl a en snickerifabrik.

En resa till en utställning i Paris gav baronen impulsen att börja tillverka kontorsmöbler. För att göra en lång historia kort gick företaget trots försäljningsmässiga framgångar i konkurs 1922.

Gunnar Ericsson år 1970: - 70-talet kommer att innebära en viss skinnömsning för Facit. Det är inte något som förestår utan något som vi är mitt inne i och som fått en gynnsammare start än man från början vågade tro.

Närmast kameran sitter den unge disponenten Elof Ericsson beredd att öppna ett sammanträde med en grupp tjänstemän. Året var 1923, ett år efter det att Elof Ericsson trätt till som chef för det nya företaget

Den här bilden är tagen 1953 i monteringshallen i Åtvidaberg. Det råder full verksamhet i fabriken. Här tillverkades större delen av de sammanlagt 2,2 miljoner räknemaskinerna

Ur spillrorna reste sig Nya AB Åtvidabergs industrier vars förste direktör blev den 35-årige smedsonen från Lennartsfors i Värmland, disponent Elof Ericsson. Därmed påbörjades ett uppsving av enastående art. Åtvidabergs industrier lotsades till ställningen som Sveriges ledande och ett av världens främsta företag inom kontorsmaskinbranschen.

Snurran

Redan 1923 flyttades tillverkningsenheten av en liten räknemaskin till Åtvidaberg. Det var ursprunget till snurran som skulle bli en av hörnstenarna i upp-

Utvecklingsdirektör Bert Almquist år 1970:

– Man kan alltså vid det här årsskiftet såsom vid det förra förutse en ny period av spännande och inspirerande arbete.

byggnaden av en världskoncern. Året därpå upprättades ett mindre försäljningskontor i London. Den första av många, många etableringar utomlands.

Utvecklingen gick i en jämn och strid ström praktiskt taget oavbrutet fram till 1970. Nya företag med nya produkter köptes upp. Egna konstruktörer utvecklade nya och bättre maskiner. Fabriker startade utomlands. Omsättningen ökade. Liksom vinsterna. Och antalet anställda.

Expansionen

Bara något om expansionen:

På 20-talet bildades de första dotterbolagen utomlands.

På 30-talet släpptes världsnheten, en räknemaskin med tangenter. Halda skrivmaskinsfabrik gick in i koncernen.

På 40-talet köptes Original-Odhner med tillverkning av multiplikations- och additionsmaskiner. Överums bruk med skog och plogtillverkning införlivades i företaget.

På 50-talet (1952) översteg försäljningen för första gången 100 miljoner. Facit gav sig in på elektroniska räknare och data. Och byggde en fabrik i Brasilien.

På 60-talet köptes Addo. Örsättersfabriken utanför Åtvid byggdes. En investering på 35 miljoner.

Hjärtat i Åtvid

Och världskoncernens hjärta ligger i Åtvidaberg, den växande bruksorten där befolkningen till stora delar var beroende av "industrierna" från vaggan till graven. Ett par generationer pliktrogna och välutbildade finmekaniker och möbelsnickare föddes. Nära nog dagligen kom delegationer av långväga och högt uppsatta gäster.

Företagets framgångar spreds till samhället. En donation från Elof och Ollie Ericsson gjorde det möjligt att restaurera den medeltida kyrkoruinen. Stiftelser och fonder bildades för anställdas rekreation, för en diakonissa, för vetenskaplig forskning. Den senare mycket generös.

Lennart von Kantzow år 1970 (på frågan hur situationen är för det företag som han som ny VD axlar ansvaret för):

–Tämligen hyggligt. Vår ordersituation är mycket tillfredsställande. Orderstocken är den största i koncernens historia

Tillverkning av kontorsmaskiner dominerade. Vidare tillverkades kontorsmöbler, kemisk-tekniska produkter, plogar, dataprodukter.

1970 översteg omsättning för första gången 1 miljard. 1969 var koncernvinsten 38 miljoner och 1970 25 miljoner. Aktierna gav årligen 10 procent.

I utlandet var koncernen representerad genom dotterbolag och agenter i 130 länder. Egen tillverkning förekom i tre världsdelar. Den fast anställda personalen utomlands uppgick 1970 till ca 3 500 personer.

I Åtvidaberg hände massor. Den nya Örsättersfabriken togs i bruk 1968. Över 40 000 kvadratmeter stor och kostade 35 miljoner. Det var ändå bara början, sade man. Villor och flerfamiljshus växte upp med fart. ÅFF-arna sneglade på allsvenskt guld. Kronprinsen pryade på Facit.

Man såg framtiden an med stor tillförsikt.

CHRISTER BERG

Elof Ericsson (1887–1961) VD 1922–52, därefter styrelseordförande. Handelsminister 1936. Folkpartistisk riksdagsman 1940–43. Ordförandeuppdrag i bl a Träindustriförbundet och Sv fotbollförbundet

Detta är andra artikeln i Correspondentens serie om storföretaget Facit som nästan försvann. Första artikeln var införd 18/12. Nästa artikel handlar om muller vid horisonten sedan en Facitdelegation kommit hem med bleka ansikten efter en resa till Japan i mitten av 1960-talet

Ekonomidirektör Lars Hallgren år 1970:

– Faktureringen har ökat tillfredsställelse och vi har landat på 70-talets marknadsbana med framtidens produkter i bagaget.

Både Elof Ericsson och sonen Gunnar var fotbollsintresserade och satt var sin period i ledningen för Svenska fotbollförbundet. I Åtvid satsades rejält med pengar på ÅFF och Kopparvallen. Genom företaget knöts många hjärnor till orten vilket avspeglade sig i politik, kultur och föreningsliv.

Det är naturligtvis mycket svårt att säga när toppen på denna långa guldålder egentligen inträffade. De som varit med några år nämner nu gärna 50-talet. Det genuina, trygga, finmekaniska och begripliga årtiondet.

Men, även om det är aningen spektakulärt, är det svårt att gå förbi Facit modell 69/70. Det kan inte hjälpas, men nu måste det bli en del siffror.

I Sverige hade Facit vid den tiden tillverkning i 17 fabriker på 14 orter och försäljning och service på 140. Totalt i landet sysselsattes 10 500 personer.

Räknesnurra från början

Den snickerifabrik som baron Theodor Adelswärd startade drevs av AB Åtvidabergs förenade industrier. Efter 1922 års krasch bildades Nya AB Åtvidabergs industrier. Efter hand försvann "nya"

Namnet Facit övertogs från ett dotterbolag 1965. Det dotterbolaget bildades 1923. Bolaget tillverkade redan då räknemaskinen Facit, föregångare till den sedan så framgångsrika "snurran".

Fortfarande är det många äldre i Åtvid som helt enkelt säger "industrierna" om Facit.

*Elektronikens
snabba utveckling i
Japan skulle göra
Facits mekaniska
räknemaskiner
helt omoderna*

**MED
FACIT
I HAND**

Orosmolnen från öster

I mitten av 60-talet reste Facitcheferna till Japan. Det var en något bleknost delegation som återvände.

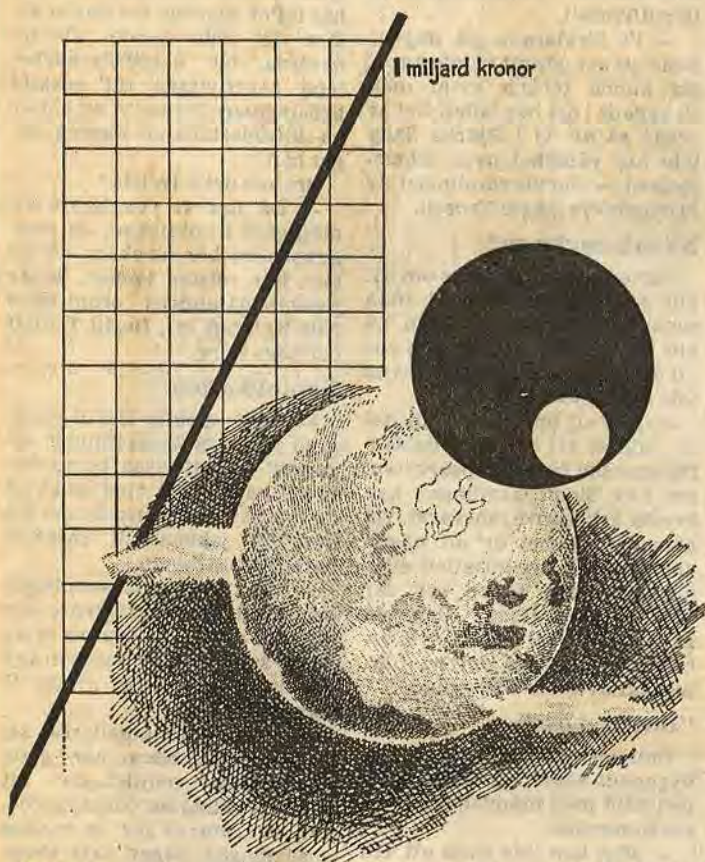
– Det finns ingen i hela världen som kan ta upp konkurrensen med japanerna.

Så sade Facitchefen Gunnar Ericsson efter återkomsten.

Den tredje artikeln om Facitkrisen handlar om orosmolnen som dök upp från öster.

– SE SIDAN TRE –

Miljardomsättning — me — Ingen i hela världen kan konkurrera med japanerna

1970 översteg omsättningen för första gången 1 miljard. I personaltidningen Ciceronens första nummer 1971 hittar man den här teckningen. Facitmärket, jorden, universum och ett stiliserat diagram över omsättningen som inte tycks veta några gränser

— Det finns ingen i hela världen som kan ta upp konkurrensen med japanerna.

Det sade Facitdirektören Gunnar Ericsson efter en av sina resor till Japan under mitten av 60-talet. Den gången var det en bleknost delegation Facitchefer som återvände till Sverige. Man hade fått en skrämmande inblick i orsakerna till den japanska mirakelökonomi: låga löner och blixtnöj utveckling på elektronik.

Det vore för mycket att säga att läget i Japan kom som en chock för ledningen för Facit. Redan 1963 sade Gunnar Ericsson att elektroniken kommer att ha ersatt mekaniken på 70-talet. Två år senare inleddes samarbete med japansk elektronikindustri.

Man var medveten om orosmolnen som skockade sig i öster.

Oslagbar koncern

Men för gemene man i allmänhet och för åtvåbergaren i synnerhet gällde fortfarande intrycket av Facit som den oslagbara koncernen. Företagsköpen fortsatte och kulminerade 1966 då hela Addo uppgick som dotterbolag i Facit.

Orderingången verkade outslinlig. Antalet anställda växte till 14 000 år 1970. Aktieutdelningen var flera år 10 kr. De ericssonska stiftelserna delade

årligen ut sexsiffriga belopp. En tredjedel av Åtvåbergs köpings skatteinkomster kom från Facit.

**MED
FACIT
I HAND**

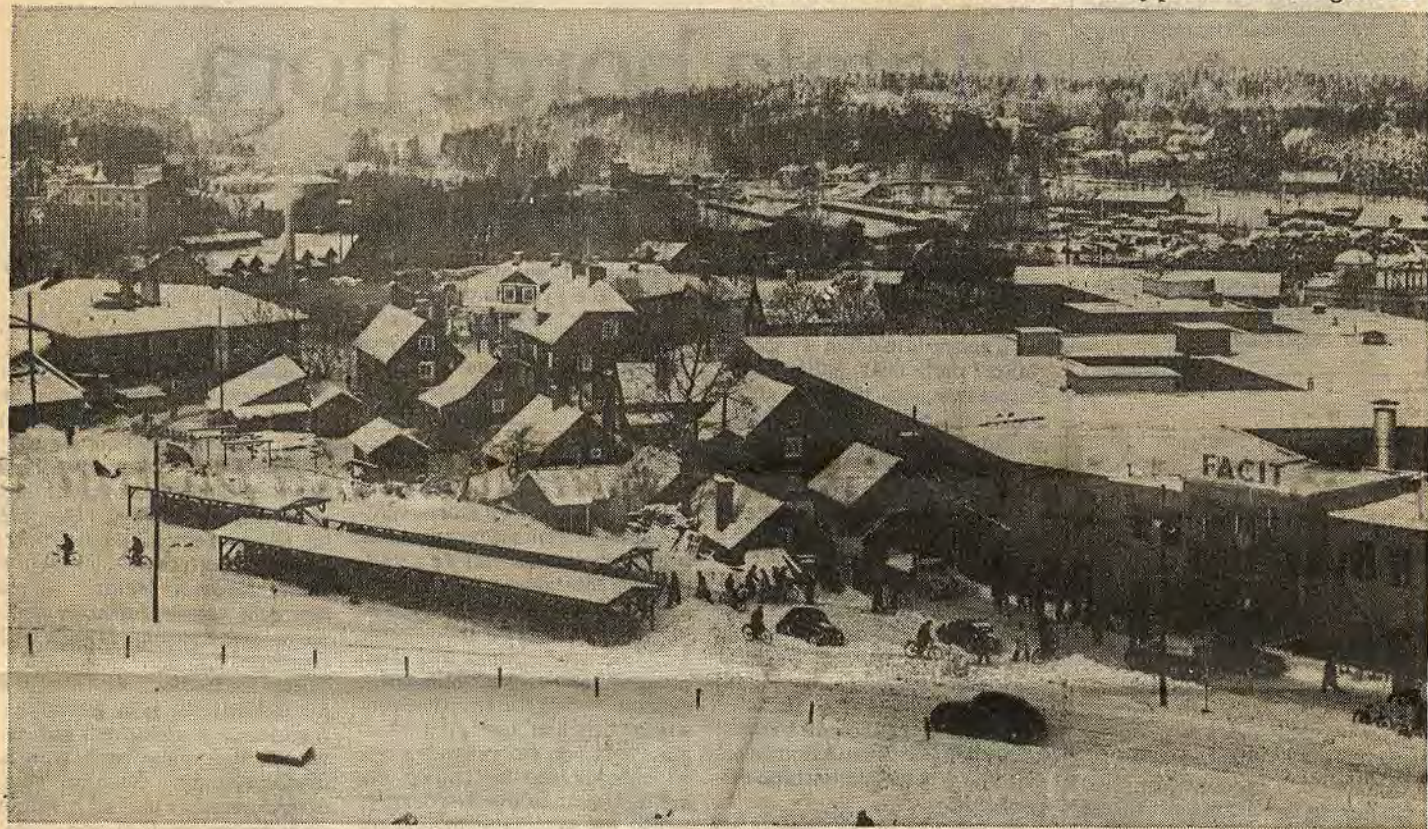
Nu, så här mer än ett decennium efteråt, finner man vid genomläsning av förvaltningsberättelser, intervjuer och uttalanden att det åren 1969—70 allt oftare förekommer ord som "förutsatt att", "om", "kanske" och "förhoppningsvis".

Varningar

Varningar och uttryck för oro flyttas så småningom fram från bisatser till huvudsatser.

Vid en koncernafton 1968 nämnde Gunnar Ericsson att de elektroniska räknarna börjat priskonkurrera tidigare än beräknat. Vi lever ett liv på en vulkan, sade han. Vi är nu försiktigare med både prognoser och nyanställningar.

Ett år senare sade han att konkurrensen är oförändrat hård. Kravet på omställningar till ny produktinriktning är risk-

En del av Åtvåberg med Facitfabriken i förgrunden

Disponenten var en ofta sedd gäst i fabrikslokalerna. Här på möbelfabriken i samspråk med snickaren och tillika kommunalfullmäktiges ordförande Elis Karlsson

n orosmoln från öster

22/12

Gunnar Ericsson, född 1919. VD 1951—70, styrelseordförande 1971—72, folkpartistisk riksdagsman 1969—72, ordförande i bl a Svenska fotbollförbundet

fyllt och kostnadskrävande. Det är faktorer som kan få inverkan på 70-talets första år.

Den processen kommer inte att ske utan födslovändor, förklarade Gunnar Ericsson i början av 1970. Ekonomidirektör Lars Hallgren fyllde i: En felinvestering i utveckling, produktion eller försäljning kan få ödesdigra följder.

Halvårsskiftet 1970 blev Lennart von Kantzow, Gunnar Ericssons svåger VD för koncernen. Det var upptakten till en kort period av synnerligen ofriserad information.

Måste samarbeta

— Facit är litet internationellt sett, sade han kallt. Branschen är teknologiskt känslig med snabba och stora förändringar.

— Med egna resurser klarar vi inte dagens stora utvecklingsbehov. Vi måste vara öppna för samarbete nationellt och internationellt, förklarade Lennart von Kantzow.

Det blir kärtvt

— Jag vill genomföra en

översyn av koncernens hela organisation. Åtgärden är nödvändig eftersom 70-talet kommer att bli betydligt kärvare än föregående decennium. Vi måste eliminera allt dubbelarbete. 1971 blir ett mycket kärvt år.

Bistra besked för många. Inte minst för alla, och de var många, som trodde att Facit i evighet skulle stå på egna ben. Och för alla på Facit och Addo som gjorde praktiskt taget samma jobb.

Anställningsstopp

På tjänstemannasidan införs anställningsstopp. En ny konjunkturensvecka inleds 1971. Samtidigt som Facit har att konkurrera med 25 japanska och ett 20-tal västerländska tillverkare av räknare. De japanska räknarna blir allt billigare.

Den uttalade oron var berättigad. Det visar den fortsatta händelseutvecklingen 1971. Informationen från Facit stryps i takt med de allt tätare negativa beskederna.

I mars får kommunen beskedet att skatteunderlaget från Facit minskar med 85 procent. Samtidigt frågar sig de anställda om arbetena är i fara på Örsättersfabriken. Efterfrågan på de mekaniska räknarna är så liten att försäljarna vill att produktionen skall upphöra omedelbart.

Facitleddningen dementerar. Vi klarar, säger man, omställningen till elektronik och har i själva verket nyanställningsbehov.

På bolagsstämman i maj berättar Lennart von Kantzow att Facit har 300 tjänstemän för mycket. Problemet skall lösas genom anställningsstoppen.

I juni hotar VD med att de höga lönekraven kan leda till att man måste permittera.

Första avskedandena

Efter semestrarna meddelar Facit att 22 deltidanställda på Örsätter skall sägas upp. Ett 50-tal hemarbetare blir utan

jobb. I Överum införs tredagarsvecka för 150 man till årsskiftet. Fyradagarsvecka införs i Strömstad och Tanumshede.

I augusti varslas 300 säljare om avsked. Ett resultat av koordineringen mellan Facits och Addos båda försäljningsorganisationer med sina sammanlagt 1 800 säljare.

I slutet av augusti 1971 dementerade Facitleddningen kategoriskt rykten om ytterligare permitteringar på Örsätter. Varken korttidsvecka eller permitteringar har planerats eller ens diskuterats, säger en direktör.

Bara en dryg månad senare får han bittert ångra sitt uttalande.

CHRISTER BERG

Detta är tredje artikeln om storföretaget Facits storhetskiftet följt av problemåren som nästan reducerade Facit till ingenting inom svenskt näringsliv. Tidigare artiklar har varit publicerade 18/12 och 21/12.

29/12

Electrolux skingrade mörkret

MED
 FACIT
I HAND

Inom loppet av en vecka fick de anställda på Facit uppleva två braskande nyheter om sin framtid. Ena dagen skulle 2 400 avskedas. Men Gunnar Ericsson hade kämpat väl för Åtvid som ändå skulle klara sig mycket lindrigt undan. Tre dagar senare fick man reda på att Electrolux köpt hela koncernen.

— SE SIDAN TRE —

29/12

Electrolux skingrade mörkret

MED
 FACIT
I HAND

Inom loppet av en vecka fick de anställda på Facit uppleva två braskande nyheter om sin framtid. Ena dagen skulle 2 400 avskedas. Men Gunnar Ericsson hade kämpat väl för Åtvid som ändå skulle klara sig mycket lindrigt undan. Tre dagar senare fick man reda på att Electrolux köpt hela koncernen.

— SE SIDAN TRE —

Avsked för ca 500 anställda på Facits anläggningar i Sverige. Två fabriker hotas av nedläggning. Facit går med förlust! Man kalkylerar med minus 25 miljoner kr.

Det var många som satte kaffet i vrångstrupen den här oktobermorgonen 1971 när tidningarna i svarta rubriker berättade om hur illa det egentligen stod till på Facit. För de anställda och några till var det mera en bekräftelse på de farhågor man hyst en tid tillbaka. För andra kom beskedet som en chock.

Några tänkte med bitterhet tillbaka på vad en direktör på Örsättersfabriken sagt bara en månad tidigare: Några permitteringar är inte planerade och har inte ens diskuterats.

Förhatligt begrepp

Men krisen på Facit var ett faktum. Även om det skulle dröja ytterligare någon månad innan det för åttiovidbergarna så förhatliga begreppet "Facitkrisen" blev ett slagord.

Under de kommande 15 månaderna skulle tidningarna

Knappt hade de första krisbeskeden kommit förrän man också fick reda på att Facit lanserade en internationell nyhet. En elektroniskt skrivande räknemaskin av egen konstruktion. En och annan hoppades att den här räknaren skulle "rädda" Facit

ägna spaltmil och tonvis med trycksvårta på Facit. Inte alltid på ett hederligt sätt. Övertrampen och felaktigheterna lever än i dag kvar i många åttiovidbergares minne.

Branschproblem

Orsakerna till krisen var, sade VD Lennart von Kantzow, den allmänna konjunkturdäningen, den snabba övergången från mekanik till elektronik och de dubbla organisationerna på Facit och Addo. Han och Gunnar Ericsson erinrade om att Facit hade samma problem som andra och större företag i branschen.

— Hädanefter ska det bara komma goda nyheter från Facit, fastslog Lennart von Kantzow. Men det skulle inte dröja

Krisen ett faktum hösten 1971 Electrolux köper

MED FACIT I HAND

länge innan han själv personligen kom att stå i händelsernas centrum.

VD sparkas

I november fick han sparken från VD-posten. Troligen efter en schism i Facits styrelse. Lennart von Kantzow var kanske för frispråkig och hade för radikala synpunkter på rätt medicin för Facit. Vem vet? I en kortfattad kommuniké talas det bara om en överenskomst efter "överläggningar i viktiga principfrågor".

Mer sägs inte. Tystnaden är kompakt. Fältet lämnas fritt för spekulationer i pressen. Och nog spekuleras det. Inte minst p.g.a. att Facit som tidigare varit föredömligt i sin information utåt blev tyst som en mussla. Journalisterna jagade svågarna Ericsson och von Kantzow, gissade och drog egna slutsatser.

Sälj aktierna!

Hösten blev orolig. De fackliga organisationerna anklagade företaget för att inte i tid ha lyssnat på varningarna. Landshövding Per Eckerberg anklagade kommunen för att inte göra något. Kommunen uppvaktade regeringen. Ekonomer rådde aktieägarna att protestera mot VD-skiftet genom att sälja sina aktier.

I december berättade Facit att årets förlust skulle bli minst 50 miljoner kr. Dubbelt upp mot vad man trodde några månader tidigare. Gunnar Ericsson som kritiserat statlig inblandning i privata företag sade nu att ett samarbete med staten var tänkbart. Men först skulle företaget klara sig ur svårigheterna för egen maskin.

Även om nye VD Gunnar Agrell i en intervju i ÖC sade sig ha en försiktig optimism inför framtiden var situationen allt annat än ljus när man gick in i avgörandets år, 1972.

Mångmiljonförluster, avskedande för 800 anställda, hemlighetsmakeri kring VD-bytet, fortsatt lågkonjunktur i världen, problem med lönsamheten, ingen aktieutdelning.

Första delen av 1972 är förhållandevis stillsam. Tekniska direktören Ellard Berntorp, även chef för den hela tiden framgångsrika skrivmaskinsproduktionen, begär avsked. Möbelfabriken i Lammhult säljs. Korttidsvecka införs på möbelfabriken i Åtvid. Lars Hallgren "förflyttas" till Danmark. Valboxarna blir en flop.

Konsulter anlitas

Under sommaren ges besked att det amerikanska konsultföretaget McKinsey ska hjälpa Facit ur krisen. Senare kommer uppgiften att 1972 blir ett lika stort förlustår som 1971. Aktierna rasar och går en tid ner ända till 63 kr. Antalet anställda har på två år minskat med 2 000. Gunnar Ericsson lämnar riksdagen.

Besk medicin

I början av oktober är ryktes-spridningen i full gång om den beska medicin som de amerikanska konsulterna rekommenderar i sin "Plan för att överleva". Det talas om avsked för 3 000. Det talas om försäljning av hela koncernen till ett utländskt bolag.

Vid en presskonferens i Stockholm måndagen den 30 oktober redogör Gunnar Ericsson för vad som komma skall. 2 400 anställda varav hälften tjänstemän skall avskedas. All administrativ verksamhet skall samordnas och rationaliseras. Fabrikerna i Göteborg och Strömstad skall säljas.

Lindrigt för Åtvid

I Åtvidberg drar man trots allt en lättnadens suck. Åtvid

slipper nämligen lindrigast undan. Blir koncernens huvudort. "Bara" 50 tjänstemän avskedas och 100 kollektivanställda permitteras några månader.

Gunnar Ericsson har kämpat väl för de sina i Åtvid.

Ny bomb

Tre dagar senare smäller nästa bomb: Electrolux köper hela Facitkoncernen. En av de snabbaste storaffärerna i svenskt näringsliv är ett faktum. Bakom ligger Electrolux VD Hans Werthén.

Köpet värderas till drygt 60 miljoner kr. För 16 Facitaktier får man fem Electroluxaktier. Röstern höjs för att Facit sålt sig för billigt. Bara varulagret är värt 100 miljoner, påstås det.

Effektiva Elux

Innan årsskiftet har man mera hårdhänt börjat få känna på effektiva Electrolux. I november avskedas 549 på marknadsföringssidan. I december läggs Facits informationsavdelning ner. En organisationsplan presenteras som med all önskvärd tydlighet visar vem som styr Facit. Den aviserade personalminskningen med 2 400 personer skall genomföras.

CHRISTER BERG

— Vad jag personligen känner inför den här affären är ointressant. Det väsentliga är att vi anses den vara bra för företaget, för de anställda och för aktieägarna. Med Electrolux finansiella resurser får de anställda större trygghet. Det sade Facits styrelseordförande Gunnar Ericsson efter beskedet att Electrolux köpt hela Facit-koncernen

I november 1971 sparkades Lennart von Kantzow från posten som VD i Facitkoncernen. Händelsen, som omgärdades av kompakt tystnad från företagsledningen, gav upphov till en mängd spekulationer. En allmän gissning var att von Kantzow med sin frispråkighet och sina radikala förslag till lösningar blivit för obekvämd för övriga ägarintressen i styrelsen

Torsden den 4 november 1971
- Tänk om jag FÅTT SÄLJA FACIT

WALLENBERG stärker sin makt

Electrolux har köpt in 20 förelag på fem år

Facitägarna utan inflytande Wallenbergarna tar över

för ett år sedan Lysande affär för ägarna

debatt: "Sned information bytte ägare Facits eget fel"

8000 anställda över en grogg

Tanken på köp föddes under restaurangmiddag

Försäljningen av Facit räddar sysselsättningen i Strömstad

FÖRLORAREN RÄDDADE SINA MILJONER

— ändå lättad —
 "Jag hade kanske kunnat spara 75 miljoner åt Facit"

"Ar detta ett verk av konsulterna?" räddar Facit Electrolux TRYGGHET FOR DE ANSTÄLLDA

nde lever 2400 människor vid Facit om framtiden — men...

FAMILJER RÄDDADE SINA MILJONER

positiv chock en stor lättnad"

Under Facitkrisen ägnade tidningarna spaltmil och tonvis med trycksvärta på Facit